

Saksbeh.: Håvard Kjerkol
Telefon:
Vår ref.: 2010/016961
Deres ref.:

Dato: 07.04.2010

Prosjekt 7

Nasjonal transportplan 2014 - 2023 - Metode for beregning av klimagassutslipp fra nye transportprosjekter

Mandat

1. Formål og oppdrag

Gjennom klimaforliket har Stortinget bedt om at det utarbeides klimagassbudsjett for alle større samferdselsprosjekt. I NTP 2010-2019 er det oppgitt noen utslippsberegninger for utslipp og pekt på at det arbeides med å utvikle bedre metodeverktøy. (Jf sitater i avsnitt 9)

Vegdirektoratet, Jernbaneverket, Kystverket og Avinor er enige om å etablere en samarbeidsgruppe for å utvikle en felles metode for beregning av klimagassbudsjett ved bygging, drift og vedlikehold av ny transportinfrastruktur. Etatene skal gi hverandre innsyn i arbeide den enkelte etat utfører innenfor dette området. Dette skal sikre at metoden resulterer i sammenlignbare data mellom prosjekter og transportformer.

I neste NTP 2014- 2023 skal det redegjøres for endring i klimagassutslipp som følge av store investeringsprosjekter innen samferdsel. I forbindelse med statsbudsjettet er det også behov for årlige rapporteringer. Det skal også vurderes hvordan etatene og Avinor skal etablere klimagassbudsjett for prosjektene i inneværende NTP.

Gruppen skal i tillegg vurdere følgende problemstillinger.

- Kan klimagassutslipp for prosjekter som er aktuelle for bygging i inneværende planperiode beregnes?
- Skal metoden også gi grunnlag for å beregne bidrag til nasjonale utslipp?
- Hvordan skal prosjektgruppens arbeid koordineres med Miljøverndepartementets arbeid med ny klimamelding, forventet ferdigstilt våren 2011.

Krav til metode

Metoden arbeidsgruppen utarbeider skal være lik så langt det er nødvendig slik at resultatene av beregningene skal være sammenlignbare mellom transportformer og prosjekter. Utvikling av metodikk for klima- og miljøanalyser må skje i samråd med miljødirektoratene.

Metoden skal omfatte både byggefasen og driftsfasen til et prosjekt og videreføres i etatsvise beregningsverktøy/beregningsmoduler.

Beregningsresultatene skal kunne brukes for å finne endring i globale (totale) klimagassutslipp som følge av ny infrastruktur.

Som grunnlagsmateriale for beregningene skal etatene bruke samme klimadatabase

2. Avgrensninger og produkt

- a) Det vil bli utarbeidet en felles metode, ikke verktøy
- b) Det vil ikke bli utarbeidet metodikk for beregning av overføring av trafikk mellom transportformer
- c) Eksisterende infrastruktur omfattes ikke

Prosjektgruppa for beregning av klimagassutslipp skal gjennom arbeidet med metodeutviklingen og deretter verktøyutvikling sørge for at arbeidet blir koordinert, og at dette, så langt det er mulig, bygger på samme forutsetninger og beregningsprinsipper. Gruppa skal levere en rapport med beskrivelse av forutsetninger og beregningsprinsipper felles for etatene og med påpeking av eventuelle etatsspesifikke tilpasninger i metoder og verktøy. Rapporten vil ha et oppsummerende kapittel som i utgangspunktet ikke vil overstige 5 sider inkludert sammenfattende konklusjoner. Konklusjonene må utformes slik at de gir veiledning til arbeidet i planfasen.

3. Organisering og sammensetning

Innenfor godkjent mandat og prosjektplan, har prosjektleder delegert myndighet. Programstyret/sekretariatet skal involveres i valg og dilemmaer som ikke fremsto klart da rammene for oppdraget ble avtalt.

Håvard Kjerkol fra Jernbaneverket er prosjektleder for klimagassbudsjettgruppen.

Forventet ressursinnsats er om lag 6 uker

Prosjektets deltagere og forventet ressursinnsats:

- Kjell Ottar Sandvik, Statens vegvesen 4 ukeverk
- Liv Kristine Hammer, Jernbaneverket 4 ukeverk
- Rolf Jørn Fjærbu, Kystverket 4 ukeverk
- Olav Mosvold Larsen, Avinor 4 ukeverk

Behov for ekstern bistand:

En prosjektsekretær leies inn for å bistå med nødvendig samordning. Det er anslått en kostnad med en økonomisk ramme på inntil kr 200.000 til prosjektsekretær.

4. Samhandling med andre aktører

Å etablere bredt eierskap og felles forståelse for rammebetingelser, grunnlagsmateriale og faglige utfordringer samt å ha en mest mulig omforent oppfatning av trender og utviklingstrekk er en viktig del av utredningsfasen. Oppnåelse av nasjonale mål krever felles satsing fra alle aktører innenfor samferdselssektoren. Kontakt med miljødirektoratene og referansegruppen er vesentlig for oppgaveløsningen i dette prosjektet. Mellom milepæl 2 og milepæl 4 må miljødirektoratene og referansegruppen involveres. Dette administreres av NTP-sekretariatet, men med klimagassbudsjettgruppen som ansvarlig for det faglige innholdet i møtene.

5. Samhandling med øvrige NTP-prosjekter

Det vil være jevnlig kontakt mellom de tverretatlige prosjektene og programstyret/ sekretariatet. I løpet av våren og høsten vil det bli invitert til 2 stormøter hvor alle deltagere møter hverandre. Det er vesentlig at hver av de tverretatlige prosjektlederne tar kontakt med sekretariatet for avklaringer underveis og ved behov. Prosjektlederne må også holde innbyrdes kontakt når oppgavene tilgrenser andre prosjekter. Det vises her til jevnlig prosjektledermøter som programstyret inviterer til. Aktuelle tema for prosjektledermøter er status, koordinering, behov samt aktuelle leveranser.

6. Budsjett og anskaffelser

Jernbaneverket som har ledelsen for prosjektet, er ansvarlig for å håndtere anskaffelser og har hovedansvar for budsjettoppfølging. Det vises til samarbeidsavtalen for ytterligere utdyping.

7. Teknisk gjennomgang

Programstyret tar sikte på å gjennomføre en såkalt teknisk gjennomgang av prosjektets mål, mandat og arbeidsopplegg i juni. Dette som en støtte og kvalitetssikring av arbeidsopplegget.

8. Framdriftsplan og milepæler

16. februar 2010 – Retningslinje 1 foreligger

- 17. februar – kick-off for NTP 2014-2023
  - 5. mars - frist for prosjektgruppene for å levere sitt forslag til mandat
  - 11. mars – prosjektlederforum
  - 17. mars - styringsgruppemøte (SG)

Milepæl 1 26. mars – godkjent mandat

- 31. mars - frist for prosjektgruppene for å levere behov for eksterne ressurser og utredningsmidler
  - 12. april – prosjektlederforum
- 1. mai - alle prosjektgruppene leverer forslag til prosjektplan.
  - 7. mai - kontaktforum/styringsgruppemøte

Milepæl 2 31. mai – godkjent prosjektplan

- Juni - teknisk gjennomgang
  - 14. juni – stormøte/prosjektlederforum

Milepæl 3 Evt. korrigeringer i prosjektplan etter teknisk gjennomgang

- 23. august – prosjektlederforum
- Uke 35/36 – styringsgruppemøte
- 10. september – utkast til rapport fra prosjektgruppene for perspektivanalyse og målstruktur
- 16. september – prosjektlederforum
- 21. og 22. september – work-shop og stormøte. Gjennomgang av perspektiver, følsomhet og mulige scenarioer/utviklingsbaner samt kvaliteter transportsystemet bør ha. Målstrukturens betydning/innflytelse for den langsiktige utviklingen.
  - 1. oktober – prosjektrapport fra perspektivanalyse og målstruktur presenteres for kontaktforum og styringsgruppen
  - 11. oktober – prosjektlederforum
  - 29. oktober – prosjektlederforum
  - 1. november - Del I av bestilling av strategisk studie for infrastrukturbehov i nord presenteres for kontaktforum og styringsgruppen.
- 5. november – utkast til rapport fra klima og miljø, klimagassutslipp, klimatilpasning, personknutepunkt, godsknutepunkt, byområdene, regional utvikling, kapasitetsutfordringer i Osloområdet, transportanalyse og metode
  - 12. november – prosjektlederforum
- 19. november – øvrige prosjektrapporter presenteres for kontaktforum og styringsgruppen

Milepæl 4 19. november – prosjektrapport offentliggjøres

- 25. november – prosjektlederforum

Milepæl 5 28. januar 2011 – Avslutning fase 1, Etatene og Avinor leverer rapport fra utredningsfasen til Samferdselsdepartementet og Fiskeri- og kystdepartementet

9. Annen vesentlig informasjon

Innst. S. nr. 145 – 2007-2008 , Norsk klimapolitikk, 14.2.2008 (s 191)

Fl e r t a l l e t er enig om at Regjeringen skal sette i gang arbeid for å utvikle gode verktøy som vurderer klimaeffekter av ulike tiltak. I forbindelse med rulleringen av Nasjonal transportplan 2010-2019 skal det så langt det er mulig foreligge et karbonbudsjett knyttet opp til alle større prosjekter som synliggjør effektene prosjektene og planen som helhet vil ha på de nasjonale klimagassutslippene.

St.meld. nr. 16 (2008-2009) Nasjonal transportplan 2010-2019 (kap 12.1.1)

I klimaforliket ble det enighet om at det i Nasjonal transportplan så langt det er mulig, skal foreligge et karbonbudsjett knyttet opp til alle større prosjekt, som synliggjør effektene prosjektene og planen som helhet vil ha på de nasjonale klimagassutslippene. Endringer i utslipp som følge av større vegprosjekter er presentert i kapittel 10. Statens vegvesen har dessuten, på oppdrag fra Samferdselsdepartementet, satt i gang et arbeid for å utvikle et bedre metodeverktøy for å beregne de samlede effektene på klimagassutslipp som kan forventes ved etablering av ny infrastruktur og vedlikehold av eksisterende infrastruktur. Beregningsmodellene skal inkludere utslipp fra vegbygging, og eventuelt også fra vedlikehold og drift av vegene. Tilsvarende verktøy skal utvikles for jernbane- og

luffartssektoren, og for transportsektorene samlet.

Regjeringen er opptatt at man i utviklingen av metodeverktøy for sektoren legger vekt på å i større grad fange opp effektene av langsiktige strukturelle endringer. Også politisk legger regjeringen vekt på å prioritere hensynet til å få til en gradvis omlegging av transportsystemet i mer miljø- og klimavennlig retning, selv om dette på kort sikt og med dagens karbonpriser ikke er "lønnsomt". Beregningene av samfunnsøkonomisk lønnsomhet må ta hensyn til at forventet pris på klimagassutslipp ("karbonprisen") vil øke over tid, og at en økt karbonpris også vil føre til økte energipriser. Slike prisøkninger vil isolert sett øke den relative lønnsomheten av energieffektive samferdselsinvesteringer, f.eks. i form av jernbaneinvesteringer i sentrale strøk. Regjeringen har nedsatt et ekspertutvalg som arbeider med en NOU om klima- og bærekraftshensyn i offentlige beslutninger der blant annet disse hensynene vil bli belyst. Det tas sikte på at utvalgets rapport legges fram i juni.